

ש' חתום

1)

And as for Moses, too, the Holy One, blessed is He, examined him only with sheep. Our Sages have thus related: Once, when Moses, our teacher, peace unto him, was shepherding the sheep of Jethro in the wilderness, a goat-kid ran away from him, and he chased after it until it reached a thicket. When it reached a thicket it found a pool of water, and the goat-kid stopped to drink. When Moses reached [the goat-kid] and saw that it had stopped to drink, he said, "I did not know that you were running because of thirst; you must certainly be exhausted!" He thereupon carried it on his shoulder and walked back. The Holy One, blessed is He, said, "Just as you possess the requisite compassion to lead the sheep belonging to a human of flesh and blood, so, too, by your life! you will tend My sheep, the people of Israel." Thus our verse states, *And Moses was shepherding, etc.*

2)

What did our Sages teach here?

An animal is mute, speechless. The *rahel*, the lamb, is a symbol of muteness, of silence, submissiveness; it never protests, sighs, or complains. The redeemer, the leader of the Jewish people, will be a person concerned with the "lambs," with the ones who do not have the power to complain, who are defenseless and weak.

It was on a desert crag that Moses showed his concern for a lost lamb. When the call came he was the one to lead *Am Yisrael*, the nation of Israel.

Rabbi Soloveitchik taught that God chose Moses to free the Israelites because he was concerned with those who did not have the ability to speak for themselves.

3)

6. Moreover He said:

I (am) the God of thy father,

the God of Abraham,

the God of Isaac,

and the God of Jacob.

And Moses hid his face;

for he was afraid to look upon God.

6 וַיֹּאמֶר

אֲנֹכִי אֱלֹהֵי אָבִיךָ

אֱלֹהֵי אַבְרָהָם

אֱלֹהֵי יִצְחָק

וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב

וַיִּסְתֵּר מֹשֶׁה פָּנָיו

כִּי יִרָא מִפְּנֵי

אֱלֹהֵי אֱלֹהֵימָה: }
אֱלֹהֵי אֱלֹהֵימָה: }

מדרש שמות פרשה ג [ג.ו.] רבה

'מין כו'. משום דכפתוי דא' (א) אנכי אלהי אביך. משמע לשון פתוי, ומפרש ליה לשון כמורה שיקרא השם יתנכר אלהי כן דורש דכאן הולך להזכיר אביו. פרשה ג סימן ה, ללכבו ולקרבו, עדין דנבואה, כי דרגע זו

4)

פרשה ג

א [ג.ו.] וַיֹּאמֶר אֲנֹכִי אֱלֹהֵי אָבִיךָ, הָרָא הוּא דְכַתִּיב (משלי יד, טו) "פְּתִי וְאִמּוֹן לְכָל דְבָר", מֵהוּ "פְּתִי", נֶעֱרַר, שְׂכָן בְּעַרְבֵי קוֹרִין לְנֶעֱר פְּתִיָא, דְבָר אַחֵר, אִין "פְּתִי" אֵלָא לְשׁוֹן פְּתִי, כְּמָה דְתִימָא (לקמן כב, טו) "וְכִי וּפְתָה אִישׁ", אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ הַבְּהֵן בַּר נַחֲמִיָּה: אִבְשָׁעָה שְׁנִגְלָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל מֹשֶׁה טִירוֹן הָיָה מֹשֶׁה לְנִבְוָאָה, אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: אִם נִגְלָה אֲנִי עָלְיָו בְּקוֹל גְּדוֹל אֲנִי מִבְּעַתּוֹ, בְּקוֹל נְמוּךְ בּוֹסֵר הוּא עַל הַנְּבִוָּאָה, יְמָה עָשָׂה, נִגְלָה עָלְיָו בְּקוֹלוֹ שֶׁל אָבִיו, אָמַר מֹשֶׁה: הִנְנִי, מָה אָבָא מִבְּקֶשׁ, אָמַר

A. Goldschwiler

וכיצד היא האהבה הראויה. הוא שיאהב את ה' אהבה גדולה יתרה עזה מאד עד שתהא נפשו קשורה באהבת ה' ונמצא שונה בה תמיד כאלו חולה חלי האהבה שאין דעתו פנויה מאהבת אותה אשה והוא שונה בה תמיד בין בשבתו בין בקומו בין בשעה שהוא אוכל ושותה. יתר מזה תהיה אהבת ה' בלב אוהביו שונים בה תמיד כמו שצונו בכל לבבך ובכל נפשך. והוא ששלמה אמר דרך משל (שיר השירים ב ה) "כי חולת אהבה אני". וכל שיר השירים משל הוא לענין זה

And what is the proper love? He shall love the Lord with an exceeding great and very strong love so that his soul be tied to the love of the Lord, finding himself in a constant tremor, as if he were suffering of lovesickness, when his mind is free because of love for that woman, being continuously agitated about her, whether he sitting down, or whether he is standing up, even when he is eating and drinking. More than this should the love for the Lord be in the heart of those who love him, meditating therein constantly, even as He commanded us: "With all thy heart and with all thy soul" (Ibid.). This is what Solomon allegorically said: "For I am love-sick" (Songs 2.5). And, the whole book, Song of Songs, is an allegory on this subject.

Rashi — רש"י

2. In a flame of fire	2 בַּלְבַת־אֵשׁ.
(לבנת means "in a flame" of fire, the heart (לב, לבת) of the fire. As Deut. 4.11):	בְּשִׁלְהֶבֶת אֵשׁ
"the heart (לב) of heaven,"	— לִבּוֹ שֶׁל אֵשׁ.
	כְּמוֹ (דְּבָרִ' ד):—
	לֵב הַשָּׁמַיִם.

2. And the angel of the Lord appeared unto him	2 וַיֵּרָא מַלְאָךְ יְהוָה אֵלָיו
in a flame of fire	בַּלְבַת־אֵשׁ ←
out of the midst of a bush;	מִתּוֹךְ הַסִּינָה
and he looked,	וַיִּרְא
and behold, the bush	וְהִנֵּה הַסִּינָה
burned with fire,	בְּעַר בָּאֵשׁ
but the bush	וְהַסִּינָה
was not consumed.	אֵינֶנּוּ אֶכְלָ:

the affliction of My people	אֲחַדְעֲנִי עַמִּי
who are in Egypt,	אֲשֶׁר בְּמִצְרַיִם
and their cry	וְאֶת־צַעֲקוֹתָם
I have heard	שָׁמַעְתִּי
by reason of their taskmasters;	מִפְּנֵי נֹשְׂאֵי
for I know	כִּי יָדַעְתִּי
their pains;	אֶת־מְכַאֲבֵיהֶם:

7. And the Lord said:	7 וַיֹּאמֶר יְהוָה
I have surely seen	רָאִיתִי רְאִיתִי ←

ג' י"ו י"א

ראה ראיתי את עני עמי גו', כי ידעתי את מכאוביו. הענין דגם האדם בעצמו לא יוכל לידע מכאובי עצמו, וכמו עשיר גדול שירד מנכסיו ונעשה עני גדול, והוא בין כך וכך הורגל מעט, וגם נשכח ממנו גודל מעלתו שהיה לו מקדם ומעלת אביו בודאי יהא נשכח ממנו וע"כ איננו מכיר רק צערו מדחקו של עכשיו ואינו מבחין בעצמו היאך גדלה נפילתו מאיגרא רמא לבירא עמיקתא. וכן ישראל במצרים רובם לא ידעו כלל מעלתם הגדולה בכל הפרטים, הן בשלימות הנפש והן בענייני גופני בימי אברהם יצחק ויעקב ולא הרגישו רק דוחק של עכשיו שסובלים עתה.

